

EELK KADRINA KATARIINA KOGUDUSE HÄÄLEKANDJA

ELULÄTE

september 2023 nr 94

SÕNA

**Suitsutusrohtude suits
tõusis koos pühade
palvetega ingli käest
Jumala ette. Ilm 8:4**

MÕTE

Juba iidsetest aegadest saati on arvatud, et suits kuulub püha talituse juurde. Tavaliselt oli tegemist just ohvrisuitsuga. Vanas Testamendis leidub täpseid juhiseid, kuidas seda tegema peab, kuid ka näiteks vanad eestlased olid kindlad, et suits on soojendava ja isegi tervistava väega, kui see käis kokku püha rituaaliga. Väim on ju nähtamatu, kuid suits kui midagi materiaalselt on sel juhul Väimu kandja. Viirukit suitsutatakse mõnedes kirikutes tänapäevalgi.

Nägi Johanneselt pärineb pilt, kuidas suitsutusrohtude suits käib ingli käest läbi koos meie palvetega Jumala ette.

PALVE

Hea Jumal, Sulle olgu au Su pühade inglite eest! Tee, et ka meie igaihe palved oleksid pühad, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen

September - tarkusekuu.

ALBERT EINSTEIN: "Universum on üks tervik. Kust otsida Jumalat?"

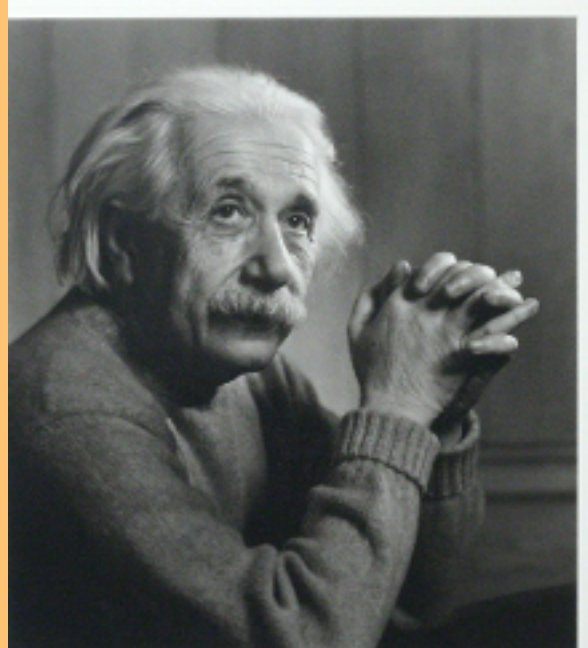
I osa

Tarkuse- ja mihklikuule omaselt tuleb seekordses Elulätes juttu füüsikust ja relatiivsusteooria loojast Albert Einsteinist (1879-1955). Juba noorukieas hakkas Einstein huvi tundma looduseaduste, eeskätt füüsika vastu ning leidis oma uurimustele toetudes, et universum on üks tervik ning selles on teatav korrapära. Ei piisanud talle klassikalisest Newtoni seadustest, mehaanika seaduste ühendamisest elektromagnetväljadega, mistõttu ta lõi ning sõnastas relatiivsusteooria.

Einteini peetakse 20 sajandi kõige mõjukamaks füüsikuks. 1921 aastal sai Einstein Nobeli preemia kaasaegse füüsika arendamise eest kvantfüüsika- ja mehaanika alal. Sealjuures jätkas ta tööd valguslainete pikkuste uurimisega. Einstein sai maailmakuulsaks üldrelatiivsusteooria sõnastamisel, pärast 1915. aasta kvantfüüsika alasel konverentsil, mis toimus sügisel ning kestis kaks päeva. Oma teoorias lähtus ta küll Newtoni seadustest, kuid lisas, et nii valgusel, kui helilainetel on oma kindlad pikkused, need liiguvad ruumis ning ajas. Lisaks teadustööle kirjutas Einstein mitmeid artikleid ja võttis ka aktiivselt sõna ühiskonna olulistel teemadel.

Intellektuaalse mehena innustas ta noori rohkem loodusteadustesse panustama.

Järgneb...

Järgmine leerikursus algab pühapäeval, 11. septembril kl 11 kirikus.

Tere tulemast!

Seitmes osa

Helmult Tungal ehk Reaalaine nagu teda Nögesnõmmel omade seas tunti, oli oma elus viimasel ajal kogenud ainult raskeid aegu. Viimaseks piisaks karikas oli olnud sugulase, Eedi Pihlaka ärasaatmine mõned nädalad tagasi. Nüüd oli astroloogilise sügise alguseni jäänud vaid nädal. Juba mitu päeva polnud vana Reaalaine jalgagi toast välja tõstnud, jõi aga kohvi ning suitsetas nagu tehtaks korstnas küttist. Härra Tungal ei olnud enam üldse enda moodi, aga toidukraam lõppes külmikust häämmastava kiirusega ning poodi pidi ta ometi ju varusid täiendama minema. Kui ta siis raskete turukotiga viimaks koju jõudis ja oli just väravast sisse astumas, nägi ta kaasiku serval noort naist või õigemini tütarlast seismas. See oli Jane Holm, seljas kollane vihmamantel ja jalas rootsi kummikud. Vana õpetajat nähes, tuli ta julgust kogudes kiiresti lähemale ja küsis:

“Härra, kas teil kodus rauasaagi on?” küsis pisut heitunud tüdruk.

Vana õpetaja pidi tahtmatult muigama. Üsna kummaline palve nii õblukese tütarlapse kohta. Ta vastas:

“Noor daam, kõigepealt öeldakse ikka tere ja miks sa arvad, et mul selline tööriist kodus olema peaks? Oh, teid noori, pole teil ei viisakust ega häid kombeid.”

Jane heitis silmad maha, punastas ja ütles siis peaaegu sosinal:

“Aga te olete ju vana.”

Nüüd hakkas Helmut Tungal kogu südamest naerma ja unustas isegi oma kaupa täis turukotid:

“Ei, noor daam. Mul ei ole rauasaagi, aga tead mis, sa pööra nüüd siit kohe vasakule ja kõnni künkast alla. Seal elab üks kunstnik oma pojaga ja tema saab sind kindlasti aidata.”

“Hüva.”

Sama kiiresti kui neiu oli ilmunud, ta ka kadus.

Reaalaine astus turukottidega kööki ja istus taburetile. Ta ei saanud millestki aru, aga tuju oli nüüd küll kübekese võrra paremaks läinud. Ta pani veekannu hakkama ning asus kohvi keetma. Vesi läks kiiresti keema. Reaalaine armastas nii nimetatud pätikohvi, mis seisnes selles, et pani kohvipulbri otse kruusi põhja, lisas suhkrutükid ja valas keeva vee peale. Kruusis lusikaga jooki segades, läksid ta mõtted Ummelase Toivole. Ei tea, kuidas poisil seal Tartus ka läheb? Kas tema antud õpikuteest ka oli abi? Elu oli ju viimasel ajal jälle nii raskeks muutunud. Hinnad toidupoodides panid kätega peast kinni haarama.

Helmut Tungal rüüpas lonksu haaval kohvi. Kes küll oli olnud see kummaline tüdruk? Ja, oli ta ju kuulnud, et Mägimännile tuleb uut rahvast, aga kes või millal, seda Reaalaine ei teadnud. Istun siin majakarbist nagu mõni mömm ja ei tea enam maast ega ilmast. Vanamees tõusis. Ta läks köögi kapi manu ja võttis sealt välja klaaspurgi soolakrekeritega. Köht korises. Juba eilsest hommikust saadik polnud Reaalaine midagi süüdnud. Nüüd andis tühi köht seda enam endast märku. Veel võttis Reaalaine köögi kapist kirjababerit ja sullepa, istus siis laua taha ja hakkas kirjutama. Ta kirjutas kaua ja pikalt. Kui ta siis viimaks sullepa käest pani, luges ta kirjutatu hoolikalt läbi, et teksti kirjavõtte ei jääks.

Vanamees ohkas. Pätikohv kruusis oli ammu jahtunud. Suurem jagu kirjast koosnes küll mõtteta ja seoseseta lausetest, aga kiri oli kiri ning see oli kirjutatud Vahur Pihlaka nimele. Reaalaine nimelt arvas, et kirja teel on tal oma mõtteid kergem väljendada. Elu oli ju vanale pedagoogile õpetanud, et isegi kõige keerulisemates olukordades tuleb jääda ausaks ja teha seda, mis tarvis.

Vana õpetaja toetas pea kätele. Need olid tal soonelised ja raskest maadest korvas. Saabuv sügis tegi nukraks. Juba homme suskab ta kunstnikule aadresseeritud kirja Pihlaka talu postkasti ning jääb siis vastust ootama. Reaalaine tundis oma kuklakarvadega, et midagi uut oli õhus, midagi kõhedaks tegevat. Isegi müstilist. Härra Tungal hammustas alahuulde. Suurem jagu inimesi oleks talle öelnud, et kes siis tänapäeval veel ümbrikus kirja saadab? On ju need e-mailid ja g-mailid ning mis kõik veel. Istu aga arvuti taha ning lase aga näppudel osavasti käia. Aga Helmut Tungal oli vana kooli mees. Ei tema neist arvutitest midagi pidanud.

Reaalaine lõi käega. Ah, mis sest! On ta siis nii suures leinas, et ei taha teadagi, kuidas asjad maailmas käima peavad või kuidas?

Vana õpetaja muigas. Siis loputas ta kohvikruusi veega puhtaks, pani käed puusa ja vaatas oma väikeses köögis otsutaval ilmel ringi. Kõikjal, kuhu ta silm ulatus, vaatasid talle vastu tolmurullid.

Oli aeg oma väikest elamist kasima hakata.

Samal ajal lõgistas üks peenike tüdruk Pihlaka talu väravalingi kallal. Ta ei saanud seda kohe lahti. Kollane vihmamantel seljas, rootsi kummikud jalas.

Järgneb...

Ei saa armastada seda, mida ei tea.

Fjodor Dostojevski

PIIBLIVÕTI

ÜMARATERALINE ODER

Oder on väga vana viljakultuur. seda taime tunti juba Vanas-Egiptuses.

Pühakirjast, Ruti raamatust võib leida jutustuse, kus moabilanna, lehestunud Rutt ja tema ämm Noomi jõudsid Petlemma just odralõikuse ajaks.

Odra viljapeas arenevate terade arv sõltub sordi geneetilisest näitjatest. Egiptlased tundsid hästi ümarateralist otra, mis oli kohastunud kuivas kliimas kasvamiseks. Niiluse delta kevadiste suurvetega viljakatel muldadel võis oder anda mõnel aastal väga hea saagi. Ümarateralist otra nimetati Vanas-Egiptuses leivaviljaks. Sellest valmistati lameleiba, odrjahu, tangu ning ka õlut. Rõstitud või ka kõrvetatud odraterasid võis tarbida teise toidu kõrvale või ka turgutava vahepalana. Vanad egiptlased pidasid otra viljade kuningaks. Samas kasutati seda kariloomade, sealjuures härgade jõutoiduna. Odrapiimal arvati olevat tervistavaid omadusi, aitavat alandada paiseid ning leevendada putukahammustustest tekkinud sügelust.